

סקר הוצאות משק הבית וסקר הכנסות

סטטיסטיקל 29

הלשכה המרכזית
לסטטיסטיקה

על הסקרים

סקר הוצאות משק הבית הוא המקור למידע שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה על דפוסי ההכנסות וההוצאות של משקי הבית בארץ. בנוסף, נאסף בסקר מידע על תנאי הדיור של משקי הבית, המוצרים בני-קיימה שברשותם ותכונותיהם הדמוגרפיות והכלכליות (כגון מספר הנפשות, מספר הילדים ומספר המפרנסים שבהם).

הסקר כולל שאלון שאותו ממלא הסוקר ויומן הוצאות דו-שבועי שאותו ממלאים בני משק הבית.

משנות החמישים עד שנת 1997 בוצע הסקר אחת לחמש שנים בערך, ומאז 1997, בשל הקצב המואץ של ההתפתחויות הכלכליות והצורך במידע עדכני עליהן, הוא מתבצע מדי שנה.

סקר הכנסות משמש אף הוא מקור למידע על ההכנסות של משקי הבית ושל השכירים בישראל. הוא נערך מאז 1965, מדי שנה, כחלק מסקר כוח אדם. החל מ-1997 מאוחדים נתוני ההכנסות מסקר הוצאות משק הבית ומסקר הכנסות. סקרי ההכנסות וההוצאות מקיפים את כלל משקי הבית בארץ (למעט קיבוצים, מושבים ושיתופיים, דיירי מוסדות ובדווים הגרים מחוץ ליישובים), דהיינו, כ-1.8 מיליון משקי בית בשנת 2001.

המדגם של סקר הוצאות משק הבית כולל קרוב ל-6,000 משקי בית וזה של סקר הכנסות המשולב – קרוב ל-14,000.

המידע הנאסף בסקרים נשמר בסודיות ומתפרסם כסיכומים סטטיסטיים בלבד.

שימושים עיקריים בנתונים

קביעת ה"סל" של מדד המחירים לצרכן: על בסיס רישום ההוצאות בסקר הוצאות משק הבית נקבעת רשימת המוצרים והשירותים שאותם רוכשים משקי הבית (ה"סל" של מדד המחירים לצרכן), והמשקל היחסי של כל מוצר ושירות הכלולים ב"סל" (בשנת 2001, למשל, ההוצאות למזון היוו 17% מה"סל").

מדיניות חברתית-כלכלית: הנתונים המתקבלים בסקרים מתייחסים הן לכלל האוכלוסייה בישראל והן לקבוצות בה כגון, עולים, עניים, ילדים ומשפחות חד-הוריות. מידע זה מאפשר קיום מעקב אחר שינויים צפויים בעקבות הפעלת קווי מדיניות שונים על ידי משרדי הממשלה. כך, למשל, קובע מדי שנה המוסד לביטוח לאומי, על בסיס המידע הנאסף בסקרי ההכנסות והוצאות, את קו העוני, ומאפשר לקובעי המדיניות לעקוב אחרי מספר משקי הבית החיים מעל לקו זה ומתחתיו. שימוש נרחב בנתוני הסקרים נעשה גם על ידי חברות במגזר הפרטי, על ידי חוקרים באוניברסיטאות ועל ידי הציבור הרחב. כך, למשל, הם מסייעים בקביעת דמי נזיקין במקרה של תאונת עבודה, ודמי מזונות במקרה של גירושין.

הפצת המידע

הנתונים הנאספים בסקרים, מופצים לציבור באמצעות העיתונות ופרסומים של הלמ"ס, בצורת סיכומים סטטיסטיים בלבד. חלקם מופיע גם באתר האינטרנט של הלמ"ס המספק מידע ללא תשלום.

ברצוננו להודות לכלל משקי הבית שרק בזכות נכונותם לשתף פעולה במילוי השאלונים, ניתן לספק את המידע על רמת החיים בישראל.

כתיבה: יפית אלפנדרי ונרדית שטיין-קאפח

עורכת סדרת סטטיסטיקה: נורית יפה

עריכת הלשון: רינת דוויק-סיקסק

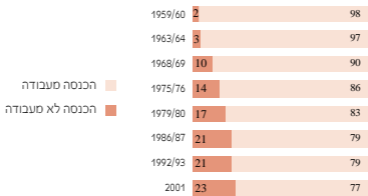
עיצוב: נבון ארט צילום שער: ורה עציון

אינטרנט: www.cbs.gov.il | דוא"ל: info@cbs.gov.il | טל: 02-6592666 | פקס: 02-6521340

הכנסות משקי הבית

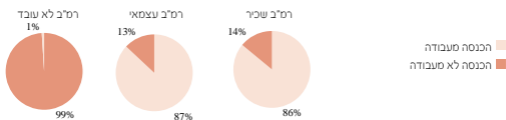
- בשנת 2001 הייתה ההכנסה הכספית ברוטו לחודש למשק בית 11,361 ש"ח – עלייה ריאלית של 1.6% בהשוואה ל-2000. בניכוי תשלומי חובה (מס הכנסה, ביטוח לאומי וביטוח בריאות) הגיעה ההכנסה נטו ל-8,737 ש"ח, וההכנסה נטו לנפש סטנדרטית* – ל-3,213 ש"ח.
- 77% מההכנסות מקורן בעבודה ו-23% מההכנסות אינן מעבודה: 13% מקצבאות ומתמיכות ממוסדות (כגון המוסד לביטוח לאומי), 6% מפנסיה ו-4% מרכוש וממקורות אחרים.
- ההכנסה של משק בית שבראשו שכיר (63% מכלל משקי הבית) הייתה 13,743 ש"ח, זו של משק בית שבראשו עצמאי (9%) – 16,419 ש"ח, וזו של משק בית שבראשו אדם שאינו עובד (28%) – 4,538 ש"ח.
- חלקה של ההכנסה מעבודה מכלל ההכנסות של משק בית הצטמצם מ-98% בתחילת שנות השישים ל-77% כיום, ובהתאמה, עלה חלקן של ההכנסות ממקורות אחרים, ובעיקר מקצבאות ומתמיכות.

1: מקורות ההכנסה החודשית ברוטו של משק בית, %, 1960-2001

- 86% מהכנסות משקי בית שבראשם שכירים ו-87% מההכנסות של משקי בית שבראשם עצמאים הן מעבודה.

2: מקורות ההכנסה החודשית ברוטו של משקי הבית לפי המעמד בעבודה של ראש משק הבית (רמ"ב), %, 2001

- ב-2001 הייתה ההכנסה ברוטו למשק בית בעשירון העליון** (36,511 ש"ח) גבוהה פי 22.4 מההכנסה בעשירון התחתון (1,631 ש"ח). לאחר תשלומי החובה (מסים) קטן הפער לפי 15.7.
- הפער בין העשירונים בהכנסות של משקי בית שבראשם שכירים התרחב בעשור האחרון. ב-1990 היו הכנסות העשירון העליון 24.4% מכלל ההכנסות ובשנת 2001 הן הגיעו ל-28.5%, בשעה שהכנסות העשירון התחתון אף פחתו במעט בתקופה זו.

* נפש סטנדרטית: יחידה במשק הבית שהוצאותיה נאמדו בהתחשב במשקל הכלכלי הפוחת של כל נפש נוספת.

** בכל מקום בעלון עשירונים הם עשירוני הכנסה כספית ברוטו למשק בית.

הכנסות שכירים

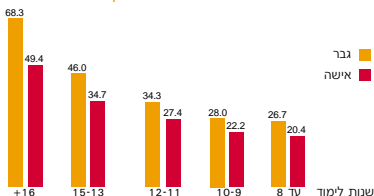
- ההכנסה ברוטו לשכיר מעבודה הגיעה בשנת 2001 ל-6,975 ש"ח לחודש (עלייה של 3.5% משנת 2000) וההכנסה לשעת עבודה הגיעה ל-40.7 ש"ח.
- ההכנסה החודשית של גבר שכיר (8,642 ש"ח) גבוהה ב-67% מזו של אישה שכירה (5,160 ש"ח). הפער נובע באופן חלקי מן העובדה שנשים עובדות פחות שעות בשבוע (36 שעות) מאשר גברים (47 שעות). הפער בשכר לשעת עבודה מצומצם יותר אך הוא עדיין גבוה (שכר גברים גבוה ב-27%).

3: הכנסה ברוטו לחודש ולשעת עבודה לשכירים, לפי מין, ש"ח, 2001

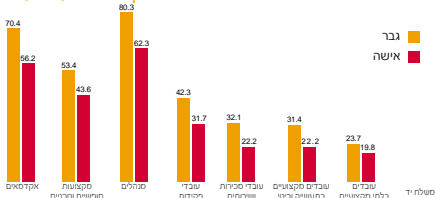
- הכנסות גברים לחודש ולשעה גבוהות מהכנסות נשים בכל קבוצות ההשכלה. ככל שמספר שנות הלימוד גבוה יותר כן גדל הפער: בקרב אלו שלמדו עד שמונה שנים גבוהה ההכנסה לשעה של גברים ב-31% מהכנסת נשים; בקרב אלו שלמדו 16 שנים ויותר ההכנסה לשעה גבוהה ב-38%.

4: הכנסה ברוטו לשעת עבודה לשכירים לפי מין ומספר שנות לימוד, ש"ח, 2001

- ההכנסה לשעה של גברים גבוהה מזו של נשים גם בכל משלחי היד. הפער הגדול ביותר נמצא בקרב עובדי מכירות ושירותים (44%) ובקרב עובדים מקצועיים בתעשייה ובבינוי (42%) והקטן ביותר – בקרב עובדים בלתי מקצועיים (20%).

5: הכנסה ברוטו לשעת עבודה לשכירים לפי מין ומשלח יד, ש"ח, 2001

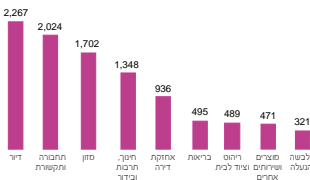

הוצאות משקי הבית

● בשנת 2001 הוציא משק בית בישראל על מצרכים ושירותים שרכש 10,053 ש"ח בממוצע לחודש – גידול ריאלי של 2% לעומת 2000. שני סעיפי ההוצאה הגדולים ביותר הם דיור (22.6%) ותחבורה ותקשורת (20.1%).

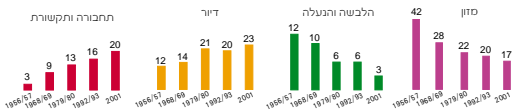
6: הוצאה חודשית לתצרוכת למשק בית לפי סעיף ראשי, ש"ח, 2001

● בהשוואה ל-2000, חל ב-2001 גידול ניכר בהוצאה הריאלית לתחבורה ולתקשורת (7.9%) ובהוצאה לבריאות (6.5%). בשאר הסעיפים חלו עליות מתונות יותר או ירידות מתונות.

● בארבעת העשורים האחרונים הצטמצם חלקה של ההוצאה למזון (מ-42% באמצע שנות ה-50 ל-17% ב-2001) וחלקה של ההוצאה להלבשה ולהנעלה (מ-12% ל-3%, בהתאמה). לעומת זאת, עלה בתקופה זו באופן ניכר חלקה של ההוצאה לדיור (מ-12% ל-23%) וחלקה של ההוצאה לתחבורה ולתקשורת (מ-3% ל-20%).

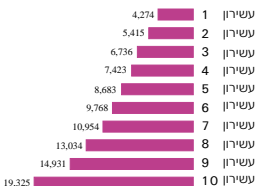
7: הוצאה חודשית למשק בית לסעיפים נבחרים, % מכלל ההוצאה, 2001-1957

● בשנת 2001 הייתה ההוצאה הממוצעת לתצרוכת למשק בית בעשירון העליון 19,325 ש"ח לחודש – פי 4.5 מההוצאה לתצרוכת בעשירון התחתון (ספר זה נשמר בחמש השנים האחרונות).

● ההבדל היחסי הגדול ביותר בין העשירונים הוא בהוצאה לתחבורה ולתקשורת (פי 10.6), ואחריו – בהוצאה לחינוך, תרבות ובידור (פי 8.1). ההבדל בהוצאה למזון ולדיור קטן יותר (פי 3.1 ופי 2.2 בהתאמה).

8: הוצאה חודשית לתצרוכת למשק בית לפי עשירון, ש"ח, 2001

הוצאות משקי הבית (המשך)

● סקר הוצאות משק הבית מספק מידע על מגוון רחב מאוד של מוצרים ושירותים, הן לגבי כלל האוכלוסייה והן לגבי קבוצות בה. בלוח שלהלן מפורטות הוצאות על מבחר מצומצם של המוצרים והשירותים האלו בעשירון התחתון והעליון.

9: הוצאה חודשית למוצרים ושירותים נבחרים, לפי עשירון, ש"ח, 2001

עשירון 10	עשירון 1	סך הכל	
2	3	4	לחם אחיד שחור ולבן
43	10	24	עוגות
38	4	17	דגני בוקר
70	33	57	דגים
51	26	43	חלב מפוסטר
45	20	28	אשל, לבן ויוגורט
42	13	27	גבינה צהובה קשה
33	18	25	ביצים
23	5	14	יין
500	48	200	ארחות מחוץ לבית
20	15	20	תפוחי אדמה
323	75	161	ריפוי שיניים
571	44	234	מופעי תרבות, ספורט ובידור
19	7	13	עיתון יומי
39	6	16	אחזקת חיות מחמד
1,381	63	393	נסיעות לחו"ל
61	51	90	סיגריות

● משק בית בראשון לציון מוציא על נסיעות לחו"ל (659 ש"ח בממוצע לחודש) סכום דומה לזה שמוציא משק בית בתל אביב - יפו (644 ש"ח) וכמעט כפול מזה שמוציא משק בית בירושלים (358 ש"ח).

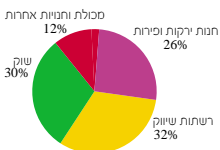
10: הוצאה חודשית למוצרים ושירותים נבחרים בארבע הערים הגדולות, ש"ח, 2001

ראשון לציון	חיפה	תל אביב-יפו	ירושלים	
234	201	359	174	ארחות מחוץ לבית
161	151	131	133	ריפוי שיניים
205	168	135	129	מופעי תרבות, ספורט ובידור
659	472	644	358	נסיעות לחו"ל
92	82	72	59	סיגריות, סבק וצורכי עישון

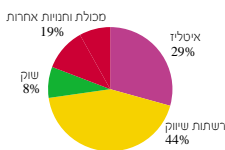
● משקי הבית בישראל עורכים את מרבית הקניות למזון בימי חמישי ושישי. כמעט מחצית מסך כל קניות המזון נערכות ברשתות השיווק.

11: הוצאות למוצרי מזון נבחרים לפי סוג חנות, %, 2001

פירות וירקות טריים

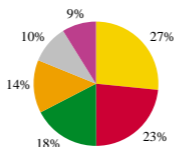
בשר, עופות ודגים

דיוור

- ב-2001, 71% ממשקי הבית בישראל גרו בדירות בבעלותם, רבע – בשכירות והשאר – בדמי מפתח ובדיוור חינם.
- ההוצאות לאחזקת דירה הגיעו בשנת 2001 ל-936 ש"ח לחודש. מסכום זה, ההוצאה לחשמל, לגז ולדלק לחימום הדירה היוותה את הסעיף הגדול ביותר – 27%, ואחריה – ההוצאה לארנונה (23%).

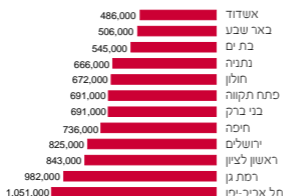
12: רכיבי ההוצאה לחודש לאחזקת דירה, ש"ח, 2001

חשמל, גז ודלק לדירה 250 ש"ח	27%
ארנונה	23%
עזרה בבית	18%
אחזקה ושיפור הדירה 127 ש"ח	14%
מים	10%
הוצאות אחרות	9%

- מבין 12 הערים הגדולות בישראל, צפיפות הדיוור הגדולה ביותר היא בבני ברק (1.2 נפשות לחדר) והנמוכה ביותר – ברמת גן (0.8). הצפיפות הגדולה בבני ברק קשורה לעובדה שבעיר זו משקי הבית גדולים יותר (3.8 נפשות במוצט) מאשר בשאר הערים, ומספר הילדים למשק בית הוא הגבוה ביותר (ל-34% ממשקי הבית בבני ברק יש 3 ילדים או יותר). בתל אביב – יפו נמצאים משקי הבית הקטנים ביותר (2.3 נפשות במוצט ורק ל-6% מהם יש 3 ילדים ויותר).
- בתל אביב – יפו נמצאות הדירות היקרות ביותר, ובאשדוד הזולות ביותר.

13: ערך דירה ב-12 הערים הגדולות לדירות בבעלות, ש"ח, 2001

- 38% ממשקי הבית בתל אביב-יפו גרים בדירות שכורות ואילו בראשון לציון – רק 21%. בתל אביב-יפו ההוצאה לשכר דירה היא הגבוהה ביותר בין ארבע הערים הגדולות.

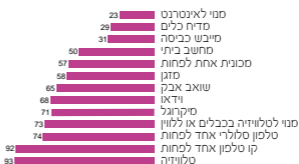
14: שכר דירה חודשי ב-4 הערים הגדולות לדירות שכורות, ש"ח, 2001

בעלות על מוצרים בני-קיימה

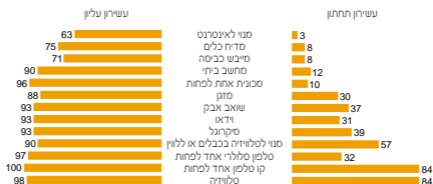
• מוצרים בני-קיימה הם מוצרים שניתן להשתמש בהם שימוש חוזר ומתמשך יותר משנה אחת. בשנת 2001 ל-50% ממשקי הבית היה מחשב, ל-73% היה מנוי לטלוויזיה בכבלים או ללוויין ול-8% מערכת DVD.

15: מוצרים בני-קיימה בבעלות משקי בית, %, 2001

• קיימים הבדלים בין העשירונים בהיקף הבעלות על מוצרים.

16: מוצרים בני-קיימה בבעלות משקי בית בעשירון התחתון והעליון, %, 2001

• עם התפתחות הטכנולוגיה והעלייה ברמת החיים, הפכו מוצרים מסוימים לחלק בלתי נפרד מחיי היום יום של משקי הבית בישראל. למוצרי תקשורת קצב חדירה מהיר במיוחד. תוך חמש שנים עלה אחוז משקי הבית שבהם לפחות טלפון נייד אחד מ-38% ב-1997 ל-74% ב-2001, ואחוז אלה שלהם חיבור לאינטרנט – מ-5% ל-23%, בהתאמה.

17: בעלות על מוצרי תקשורת, %, 1997-2001

